

fra Universitetet, som der have faaet deres Stempel og paa en pæn Maade ere komne igjennem Levebrødsforhøret, saa er det jo mærkværdigt at se, hvilken Agtelse Almuen nærer for disse Mænd, Præster, Dommere o. s. v., fordi de have faaet dette Stempel. Derfor kunne de godt sætte et Spørgsmaal ved, hvad de sige, og nære Tvivl om, om det er rigtigt; men denne Respekt og Agtelse, der vises dem, synes jeg netop vidner om, at Almuen har en meget høi Agtelse for Universitetet som Lærdomsanstalt. Deraf følger ikke, at denne Anstalt ikke til sine Læder har havt sine store Brøst, det har den tilvisse haft, og det er ingenlunde Meningen, at vi skulle lade gjælde Alt, hvad den til forskjellige Læder har lært. Vi behøve ikke at gaa saa langt tilbage som f. Ex. til Slutningen af forrige Aarhundrede, hvor en Docent maatte gjøre Ed paa saadanne Laabeligheder i Naturlæren, som vi nu smile ad. Selv i dette Aarhundrede have Professorer ved Kjøbenhavns Universitetet, naar Professorer i Kiel lærte, at Niels Ebbesen var en Morder, tvivlet om, hvem der havde Ret, enten de kielste Professorer eller Kjørlingen med de to Leve, som sagde at han var en Hædersmand og en Helt. Naturligvis kan man ikke negte, at der findes enkelte Styggesider, men der findes ogsaa meget store Lyssider, og jeg tror, at vort Folk virkelig elsker Kundskab, Dplysning og Dannelse, og jeg tror ogsaa, som det er udtalt fra flere Sider, paa vort Folks Levedygtighed. Men hvorledes kunde Folket være levedygtigt, navnlig som demokratisk Folk, som et Folk, der rigtigt skal bruge den Grundlov, vi have, og føre den ud i Livet, uden at have Dplysning og Kundskab? Lad os tænke os, at Folket igjen var sunket tilbage til at ringeagte Dplysning og Dannelse, og at der kom et Ministerium, som søgte at byde det Noget, som var endnu værre end Provisoriet, vilde da et saadant Ministerium ikke, naar Folket var saa langt nebe, kunne sige: Ja, hvad skal det kunne gjøre os, det behøve vi ikke at regne for en Snus, der, hvor de ligge, kan vi magelig holde dem. Det er altsaa i Demokratietets egen velforstaede Interesse at sørge for Dplysningen, og jeg kan derfor ikke se Andet, end at det meget gjerne vil hjælpe Universitetet, den eneste Lærdomshøjskole, vi have, paa alle Maader. Men noget helt Andet er, at man kommer og siger: Ja, I kan være gode nok Folk, men vi ville dog hellere eengang for alle se at faae Haand i Hante med Eder, vi nære en Tvivl, selv om den maaske ikke kommer frem, om, hvad I ville gjøre, naar der kommer en daarlig Stund, derfor ville vi i en god Stund se at faae Haand i Hante med Eder. For at være sikker, saa komme vi her med en Lov, og saa sige vi: Det staar i Præmisserne, at det slet ikke er Meningen at unddrage denne Sag fra Rigsdagens Raadighed; men bag efter saa sige vi: Vi bryde os ikke om Præmisserne, men vi holde os til

Loven. Den Forklaring have vi faaet i mange andre Retninger, og derfor er det bedst at holde sig til, hvad der staar i Loven, og ikke til, hvad der staar udenfor den. Desuden kunde man sige: Ligesaa godt som Universitetet skal være sikker, saa synes jeg, at Hæren og andre Institutioner, som ere af stor Bigtighed for ethvert Folk, der lever og tænker at vedblive at leve som et selvstændigt og dygtigt Folk — skulde sikres ved en forud givent rundelig Bevilling eengang for alle. Naar nu Kultusministeren kunde faae denne Lov om Universitetet sat igjennem, saa kunde han rigtignok fortælle at han havde været svineheldig og kunde sige: Se, hvorledes man har faaet disse Folk i en lykkelig Stund til at gaa ind paa Forslaget, saa vilde Krigsministeren rimeligvis ingen No faae til at sove over sin Kaldssælles Lykke, men snart indfinde sig og sige: Jeg maa prøve det Samme og se, om jeg ikke kunde faae en Kapital eengang for alle til Hæren, og saa foreholder jeg dem den selvsamme Lære: Der kan være Læder, hvor man nødig vil ud med Pengene; der kan være andre Interesser, som kunne gjøre sig gjældende; I kunne opfatte Sagen rent galt i et svagt Øieblik; nu er det en lys Tilstand; nu er det bedst, I søde et Lysets Varn i denne Sag. Naar saa Krigsministeren havde faaet vedtaget et Beløb eengang for alle, kunde man jo vedblive at gaa frem paa samme Maade. Jeg ser ikke, at den ene store Institution skal mere end andre Folk kunne forlange Sikkerhed forud. Jeg kan ikke med min bedste Villie se Andet; jeg skulde gjerne se det anderledes, om jeg kunde, men jeg kan ikke se Andet, end at denne Lov aander Mistillid til Folkerepresentationen, at den ikke vil bevilge noget Ordentligt. (En Stemme: Det er en Regnskabsdag). Na, det er en Regnskabsdag, ja, den kan ogsaa aande Mistillid. (Ufbrydelse af Røst). Ja, det kjender vistnok det ærede Medlem fra den Tid, da han holdt Afregning med Militærvæsenet! Jeg skal ikke gaa videre ind paa disse Betragtninger, men kun sige for mit Vedkommende, og det er ikke alene min Mening, men det er i Grunden en gennemgaaende Mening, at vi ere bleve blinde for, at det, der kan hæve vor Storhed haade hjemme og udad til, det, vi allesammen ville, er denne Dplysning, Dannelse, Kunst og alt Muligt, som her er groet frem ved de mange Stormænd, der ere opstaaede, og jeg haaber fremdeles ville opstaa. Hvorfor skulle vi ikke ville understøtte dem. Det er jo i det danske Folks Interesse baade for de Smaa og for de Store, selv de Fattigstes Interesse. Ja, selv den Fattige og Ringeste, der voxer op i et saadant Land, hvor der er en saadan Institution, ville, om ikke umiddelbart, saa middelbart have Nytte og Gavn af den. Derfor ser jeg ikke rettere, end at den Lov, her foreligger, er født af Mistillid. Moderen heb Mistillid og Datteren — ja Ublet falder